

THE PRACTICE OF CHRISTIAN MENTORING IN THE CHURCH PRACTICAREA MENTORĂRII CREȘTINE ÎN CONTEXT BISERICESC

DANIEL BĂBUȚĂ*

ABSTRACT. The purpose of this article is to highlight the practices involved in Christian mentoring, particularly within the context of the church. It is argued that appropriate mentoring practices lead to a strengthening of the church if members of the ecclesiastical community aim to reach spiritual maturity. Christian mentoring therefore is offered as an efficient way to reach this goal.

KEY WORDS: Christian mentoring, mentoring roles, Christian maturity, mentoring practices

Introducere

Mentorarea, în sensul prezentat în articolul de față, reprezintă o formă de ucenicie profundă, o extensie a uceniciei biblice (Măcelaru 2011: 11-22), o formă de ucenicie cu cele mai mari șanse de a-și atinge scopul, deoarece se desfășoară într-un cadru relațional, în care Evanghelia și dragostea lui Cristos este exemplificată de un credincios matur spiritual, duhovnicesc, care se dedică misiunii de a vedea chipul lui Cristos luând ființă în celălalt. În articolul de față vom explora, așadar, câteva practici ale mentorării creștine.

Sunt șase domenii în care Bill Hull (2006: 323-343) consideră că poate fi văzută asemănarea omului cu Cristos:

- O minte transformată: să crezi ce a crezut Isus și să ai perspectiva Lui asupra vieții.
- Un caracter transformat: să trăiești cum a trăit Isus, să imiți modul Lui de a trăi.
- Relații transformate: să iubești cum a iubit Isus și să te jertfești pentru ceilalți.
- Obiceiuri transformate: să te antrenezi pentru viață și slujire așa cum s-a antrenat Isus.
- Slujire transformată: să slujești cum a slujit Isus, cu lepădare de sine.

* DANIEL BĂBUȚĂ este doctorand în teologie la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Romania. E-mail: daniel.babuta@gmail.com.

– Influență transformată: să conduci așa cum a condus Isus.

Cu alte cuvinte, „asemănarea cu Cristos... include fiecare aspect al vieții noastre. Isus este Domn peste toate lucrurile (Coloseni 1:15-17), prin urmare vrea să devenim asemeni Lui în toate domeniile vieții: intelectual, fizic, social și emoțional, precum și spiritual“ (Hendriks și Hendriks 2018: 123).

În această lumină, relația dintre mentor și protejat este specială și implică unitatea lor în Cristos și o legătură strânsă în duhul, ca rezultat al lucrării Duhului lui Dumnezeu în ei. Este, de aceea, o relație dincolo de nivelul social. După cum observă Andreson și Reese (1999: 12),

Mentorarea spirituală este o relație triadică între mentor, protejat și Duhul Sfânt, în care protejatul poate descoperi, prin lucrarea deja manifestată a lui Dumnezeu, intimitatea cu Dumnezeu, identitatea supremă de copil al lui Dumnezeu și o voce aparte, care-l responsabilizează pentru împărăție.

Bineînțeles, mentorul creștin nu are rolul și nici capacitatea de a oferi protejatlui calitatea de copil al lui Dumnezeu, însă îl poate ajuta să descopere cum să se bucure de statutul dobândit prin credința în Domnul Isus Cristos și cum să trăiască la înălțimea statutului. Prin acțiuni precum darea de socoteală sau încurajarea, îl poate determina pe protejat să se implice în mod intenționat în lucrarea Împărăției lui Dumnezeu și să caute zilnic intimitatea cu Dumnezeu. Scopul articolului de față este să exploreze aceste practici de mentorare. Prezentarea este atât informativă, cât și analitică, deoarece aduce în prim-plan concluziile mai multor autori cu privire la mentorarea creștină și totodată sintetizează informația în concluzii proprii.

Mentorarea Creștină – O Relație Unică

Scopul relației de mentorare creștină excede părțile implicate – pe mentor și protejat – și este glorificarea lui Dumnezeu prin creșterea spre maturizare a beneficiarului mentorării, astfel încât să devină vrednic pentru orice lucrare bună. Relația cu mentorul spiritual este una dintre cele mai bune căi spre progres în procesul de formare spirituală, care se întinde pe durata întregii vieți (Andreson și Reese 1999: 27). Mentorarea îl ajută pe protejat să vadă lumea din perspectivă biblică, să răspundă în conformitate cu Scriptura la provocările vieții și să-și formeze motivații creștine și strategii corecte în slujire (Newton 2017: 8). În centrul procesului de mentorare creștină este și trebuie să rămână Cristos – relația de mentorare fiind cristocentrică. După Newton (2017: 52),

Mentorii ar trebui să-și țină protejații concentrați asupra suficienței lui Cristos, asupra morții și învierii Sale, inculcându-le totodată necesitatea de a mortifica dorințele

egoiste și a îmbrățișa împotrivrile, încercările și greutățile ca mijloc de a opri tendința naturală spre deșertăciune.

În privința aceasta, mentorul creștin va ajuta protejatul să-și analizeze viața și să-și definească scopul, viziunea și obiectivele în raport cu învățătura Scripturii. Scriptura devine resursa primară a protejatlui în vederea slujirii. În 2 Timotei 3:16-17 se relatează că „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună.“ În cadrul mentorării creștine, atât mentorul, cât și protejatul sunt copii ai lui Dumnezeu care ținesc spre desăvârșirea cerută de Dumnezeu și de cugetul lor și își doresc să ajungă la nivelul la care să-L slujească pe Dumnezeu cu iscusință în orice domeniu. Scopul oricărui credincios autentic este de a se asemăna tot mai mult cu Domnul vieții lui, Isus Cristos, la nivel identitar și în slujire, fiecare pas înspre acest deziderat fiind o etapă în procesul de maturizare spirituală.

Prin urmare, „mentorarea creștină este mai mult decât un efort de autoperfecționare sau dezvoltare personală. Ea presupune ajutarea oamenilor să crească tot mai mult în asemănarea cu altcineva, anume cu Isus Cristos“ (Knight 2023). Bineînțeles, a-L imita pe Cristos nu înseamnă a încerca să devii egal cu Dumnezeu sau să-ți însușești natura esențială a lui Dumnezeu. În schimb, dat fiind că ucenicii lui Cristos ar trebui să trăiască cum a trăit Cristos, deoarece sunt influenți de El, tot așa trebuie să-i influențeze și ei pe alții: „Primul lucru – și, am putea spune, singurul lucru – care contează cu adevărat când îl urmărim pe Isus este să-l aducem pe Dumnezeu în viețile bărbaților și femeilor. Dacă asta nu se întâmplă, nimic esențial nu se întâmplă“ (Hull 2006: 280).

Practici în Mentorare

În cartea *După cum fierul ascute fierul*, Howard și William Hendricks îl citează pe Ted Engstrom cu următoarea afirmație:

Pentru creștini în general, mentorarea are în lumea reală obiective care depășesc sfera fanteziei. „Ucenicia“ este un sinonim apropiat, având următoarele diferențe: cel care face ucenici ajută discipolul să renunțe la propria voie în favoarea vocii lui Dumnezeu Tatăl, să ducă în fiecare zi o viață de sacrificiu spiritual pentru slava lui Cristos și să se străduiască să asculte cu consecvență poruncile Domnului său. Un mentor, pe de altă parte, asigură modelare, supraveghere atentă în proiecte speciale, ajutor individualizat în multe aspecte precum: disciplina, încurajarea, corectarea, confruntarea și chemarea la socoteală. (Hendriks și Hendriks 2018: 168)

Conform autorilor, mentorul creștin îndeplinește mai multe roluri în raport cu protejatul sau folosește mai multe „practici“ pentru asigurarea mentorării de succes: asigură modelare, supraveghere atentă în proiecte speciale, asigură ajutor individualizat în aspecte precum disciplina, încurajarea, corectarea, confruntarea și chemarea la socoteală. În ceea ce urmează vom analiza fiecare dintre aceste acțiuni ale mentorului.

Asigurarea Modelării

Mentorarea creștină are menirea de a facilita dezvoltarea armonioasă a credinciosului, ca să se asemene tot mai mult lui Cristos și să crească în compatibilitate cu chemarea primită. În cadrul relației de mentorare creștine, mentorul se va asigura că protejatul ajunge la starea care-i permite să fie un vas de cinste, folositor Stăpânului (2 Timotei 2:21).

Supraveghere Atentă în Proiecte Speciale

Mentorarea, la fel ca ucenicia (Măcelaru 2011: 11-13), are în centru relația dintre mentor și protejat, și nu conținutul informațional, iar acest lucru oferă mentorului și protejatului un grad înalt de flexibilitate în ce privește implicarea lor în administrarea de proiecte specifice. Mentorul nu are doar rolul de a asista protejatul să conceapă, să planifice, să implementeze și evalueze proiectul, ci îl va ajuta și să-și analizeze motivațiile cu care se angrenează în proiect. Motivațiile vor fi analizate din perspectiva compatibilității cu identitatea și scopul protejatului. În cazul în care există congruență între demersul intenționat și identitatea și scopul protejatului, mentorul va pune la dispoziție toate resursele de care dispune pentru a-l sprijini. De menționat că pentru mentor va prima persoana protejatului, și nu proiectul acestuia. Mentorul se va asigura că realizarea proiectului duce la edificarea protejatului, fără efecte care să-i diminueze starea de bine și dezvoltarea. În caz că observă potențiale riscuri, mentorul i le va putea semnala fără pretenția ca protejatul să i se supună în luarea deciziei.

Ajutor Individualizat în Aspecte Disciplinare

Transmiterea învățăturilor doctrinare de bază și aspectelor ce țin de disciplina spirituală se realizează în cadrul procesului de ucenicie. Mentorarea, însă, realizează mai mult decât simpla transmitere de informații sau familiarizarea ucenicului cu doctrinele spirituale. Mentorarea creează contextul în care protejatul poate primi ajutor individualizat din partea mentorului pentru implementarea conținutului informațional cognitiv. Protejatul, în calitatea sa de membru al unei biserici, va primi cel mai probabil învățătura necesară vizând disciplinele spiri-

tuale, însă va avea nevoie de sprijin efectiv pentru a le practica. În această privință, asistarea unui mentor poate face diferență. Mentorul poate împărtăși din experiența proprie în această privință, și astfel poate constitui un model pentru protejat. În mod complementar, cei doi pot practica darea de socoteală în privința implementării disciplinelor spirituale.

Încurajare

John Bevere (2021: 232) afirma că „Dumnezeu a dat fiecăruia dintre noi potențialul de a ne zidi viața, fapt care contribuie la zidirea Împărăției Lui. Cu toate acestea, într-o împrejurare sau alta, cu toții ne vom confrunta cu faptul că nu este de ajuns doar să avem potențial: el trebuie atins.“ Unul dintre obstacolele majore în calea atingerii potențialului este descurajarea. Mentorul ar trebui să fie o sursă de încurajare permanentă pentru protejat: „Încurajarea este o forță în sine. Este puterea care întrece dorința noastră de a renunța“ (Schindler 2021: 142). Făcând referire la obstacolele ce urma să apară în viața protejaților Săi, Isus îi încuraja spunându-le: „În lume veți avea necazuri, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea“ (Ioan 16:33). Ceea ce transmite Domnul ucenicilor este să persevereze, în ciuda obstacolelor ce le-ar putea ieși în cale. A avea un mentor care a fost înzestrat de Dumnezeu cu darul încurajării (Romani 12:8) reprezintă un privilegiu deosebit. Implicarea în lucrarea lui Dumnezeu poate duce la oboseală, iar „când suntem oboșiți, ne pierdem deseori perspectiva care ne amintește că El este viu, prezent și că lucrează. De aceea avem nevoie în viața noastră de oameni care să ne transmită perspectiva lui Dumnezeu“ (Schindler 2021: 145).

Corectare

Practicarea corectării în relația de mentorare creștină este inspirată din felul în care Isus s-a raportat la cercul apropiat de ucenici. Isus i-a iubit pe deplin și până la capăt, fapt ce L-a determinat să le corecteze atitudinile greșite. Isus l-a corectat pe Petru când a scos sabia din teacă pentru a-și apăra Domnul, i-a corectat pe ucenici când și-au disputat egoist întâietatea, așadar nu le-a acordat ucenicilor un har ieftin, care nu solicită. Dietrich Boenhoeffer (1963: 47-48) făcea o paralelă între harul ieftin, fără valoare reală, și harul scump, care produce bunăstare în viața oamenilor:

Harul ieftin este cel pe care ni-l dăm singuri..., este predicarea iertării fără pocăință, predicarea botezului fără disciplina bisericii, împărtășirea fără mărturisire, iertarea păcatelor fără mărturisire personală. Harul ieftin este harul fără ucenicie, harul fără cruce, harul fără Isus Cristos cel viu și întrupat. Harul scump este Evanghelia ce tre-

buie căutată din nou și din nou, darul ce trebuie cerut, ușa la care trebuie să batem. Un asemenea har este scump fiindcă ne cere să urmăm, și este har pentru că ne cheamă să-L urmăm pe Isus Cristos. Este scump fiindcă îl costă pe om viața, și este har fiindcă dă omului viața adevărată.

În lumina aceasta, mentorul creștin trebuie să folosească funcția corectoare a mentorării când observă la protejat anumite atitudini dăunătoare procesului de creștere. Va trebui să-i amintească mereu protejatelui că omul nou crește în asemănarea lui Cristos cu prețul lepădării omului vechi. În acest sens, mentorul își observă atent protejatul și intervine corectând ori de câte ori este necesar.

Confruntare

Mentorul creștin va observa atent protejatul și evoluția din viața lui, analizând dacă este conformă Cuvântului lui Dumnezeu, propriei identități în Cristos și scopului protejatelui. După cum menționa Laurențiu Balcan (2021: 42),

Cunoașterea adevărului are, în cadrul relațiilor interumane, mai multe implicații practice. Cerința de a fi practic este fundamentală pentru credința biblică, mai ales când vorbim despre adevăr. Suntem ființe relaționale, iar la baza tuturor relațiilor sănătoase stau adevărul și dragostea. Cum ne influențează adevărul relațiile? Din moment ce biserica este „stâlpul și temelie adevărului“, este necesar ca toate relațiile din biserică să fie construite pe adevăr. Minciuna n-ar trebui să-și găsească loc în sânul Bisericii lui Cristos. Dacă îl mint pe un frate în credință, îl mint pe Cristos.

Așadar, mentorul își va confrunta protejatul ori de câte ori este nevoie, pentru a-l readuce la traiectoria corectă a parcursului prestabilit. Confruntarea protejatelui este un aspect normal al relației de mentorare în biserică. Evitarea confruntării este echivalentul trăirii în minciună, al ascunderii adevărului. Este vital, însă, ca adevărul să fie comunicat cu dragoste. Adevărul comunicat fără dragoste nu are efectul scontat, și uneori este de-a dreptul distructiv. Logosul întrupat „a trăit printre noi, plin de har și adevăr“ (Ioan 1:14). Relația cu Dumnezeu a devenit posibilă pentru oameni prin revelarea Cuvântului, a adevărului lui Dumnezeu (Ioan 17:17), într-un mod plin de dragoste. Harul înglobează dragostea și favoarea lui Dumnezeu pentru om. O relație sănătoasă de mentorare creștină are la bază adevărul și iubirea. Comunicarea adevărului se face cu dragoste, pentru edificarea celuilalt.

Chemarea la Socoteală

Darea de socoteală este o activitate extrem de importantă în cadrul relației de mentorare. Chiar și în lipsa unei solicitări din partea mentorului, ea constituie o activitate constructivă când protejatul o practică din proprie inițiativă. După

părerea lui Swindol (1987: 126), darea de socoteală „înseamnă răspunsul la întrebările grele. Darea de socoteală include deschiderea vieții cuiva spre cineva selectat cu atenție, cineva de încredere, confident loial care spune adevărul, care are dreptul de a examina, de a interoga, de a aprecia și de a sfătui.“ Mentorul spiritual este prin definiție o astfel de persoană. Swindol continuă:

Darea de socoteală înaintea unor lideri spirituali este un lucru poruncit de Dumnezeu și benefic. Mulți nu au nicio problemă să-i dea socoteală lui Dumnezeu. El este Tatăl nostru; El este perfect. El are tot dreptul să știe despre viețile noastre. El este capabil să ne judece fără idei preconcepute sau prejudecăți. Însă problema apare când trebuie să dăm socoteală oricui. (...) Științele comportamentale arată foarte clar acest adevăr simplu: „Comportamentul care este observat, se schimbă.“ Oamenii care dau socoteală din proprie inițiativă unui grup de prieteni, unui grup de terapie, unui psiholog sau unui pastor consilier, unui grup de studiu sau rugăciune, sunt serioși în ce privește schimbarea comportamentului și cred că ea este posibilă. (Swindol 1987: 129, 136)

Ca atare, oamenii care practică darea de socoteală au, de regulă, patru calități: vulnerabilitate, deschidere spre învățare, disponibilitate și sinceritate (Swindol 1987: 127). Pe lângă acestea, Howard și William Hendricks (2018: 160) consideră că mentorul își slujește protejatul când: este o sursă de informație, oferă înțelepciune, promovează deprinderi specifice și comportamente eficiente, asigură feedback, antrenează, sfătuiește, este demn de încredere, ajută la întocmirea planurilor și hrănește curiozitatea. Totodată, Bobb Biehl (2019: 17-18) spunea că, „la modul ideal, mentorarea este o relație de o viață, în care mentorul își ajută protejatul să atingă potențialul maxim dat de Dumnezeu“, nuanțând însă că, „la modul realist, nu toate [relațiile de mentorare] dăinuie întreaga viață.“ Există relații de mentorare productive de scurtă durată. Relația de mentorare pornește de la premisa că mentorul este persoana aflată la o etapă mai avansată în viață, care-i transmite protejatului cunoștințe și-l asistă în procesul de dezvoltare, dar ea se poate transforma, odată cu creșterea protejatului, într-o relație de mentorare de la egal la egal sau o relație de prietenie neimplicând în mod necesar mentorarea. Deoarece „accentul aici este maturitatea..., concentrarea pe maturizare în mentorare este benefică și sănătoasă. Principiul de bază este că nu trebuie decât să-ți ajuți protejatul ca pe parcursul vieții să atingă maturitatea deplină“ (Biehl 2019: 22), de aceea

obiectivul oricărui mentor ar trebui să fie dezvoltarea emoțională, socială și spirituală a protejatului, a celui pe care-l mentorează. De fapt, cea mai simplă definiție pe care o cunosc spune că mentorul este o persoană dedicată pentru două lucruri: în primul rând te ajută să crești și te menține în acest proces, apoi te ajută să-ți atingi scopurile. (Hendriks și Hendriks 2018: 27)

Bobb Biehl (2019: 22) arată, mai departe, că maturitatea credinciosului se vede din felul în care reușește să-și mențină echilibrul în șapte aspecte esențiale ale vieții: familie și căsnicie, finanțe, dezvoltare personală, fizică, profesională, socială și spirituală. Mentorul creștin trebuie să-și asiste protejatul să se raporteze în mod echilibrat la aceste domenii, astfel încât să nu rateze scopul principal al vieții, acela de a face toate lucrurile pentru slava lui Dumnezeu (1 Corinteni 10:31). De asemenea, mentorul creștin trebuie să se constituie într-un exemplu pentru cel pe care-l slujește. El va trebui să acționeze după modelul „călcați pe urmele mele, întrucât și eu calc pe urmele lui Cristos” (1 Corinteni 11:1). Mentorul va reprezenta un model de raportare la domeniile mai sus menționate, după principiile biblice. În același timp, mentorul se va constitui într-o autoritate pentru protejat, va fi cel în fața căruia protejatul va da socoteală despre modul de a se raporta la aceste aspecte ale vieții.

Concluzii

Mentorarea creștină reprezintă o relație apropiată între mentor și protejat, prin care mentorul se pune la dispoziția protejatului pentru a-l ajuta să-și atingă potențialul cu care a fost investit de Dumnezeu spre a se închina în orice aspect al vieții și a-L sluji la capacitate maximă. Este experiența relațională „în cadrul căreia o persoană împuternicește o altă persoană, punându-i la dispoziție propriile-i resurse primite de la Dumnezeu” (Stanley și Clinton 1992: 17). Din această perspectivă, mentorii creștini

... caută și găsesc în noi identitatea pe care dorim s-o avem, apoi însușesc acea identitate. Mentorii hrănesc sufletul cu multă iscusință. Ne modelează caracterul. Ne îndeamnă să devenim oameni desăvârșiți, întregi și, prin harul lui Dumnezeu, oameni sfinți. (Hendriks și Hendriks 2018: 20)

În centrul relației de mentorare se află inima mentorului, „care dă învățătură, care cunoaște și vrea ca și alții să cunoască. Mentorul are influență, explică și echipează. Are discipoli. Are o inimă duhovnocească” (Weber 2004: 49). Analizând personaje biblice de referință și biografiile unor cunoscuți lideri creștini, Paul D. Stanley și J. Robert Clinton concluzionează că influența majoră asupra lor s-a produs când altcineva a investit resurse personale pentru a le acoperi nev-

oile. Autorii identifică trăsături comune la cei ce au abilitatea de a-i influența pe alții (Stanley și Clinton 1992: 92), anume:

- Au abilitatea de a vedea potențial în alții.
- Sunt îngăduitori cu greșelile, aroganța și inflexibilitatea altora.
- Se adaptează oamenilor și împrejurărilor.
- Au răbdare, știind că este nevoie de timp și expertiză pentru a obține rezultate.
- Au capacitatea de a vedea în perspectivă, au viziune și abilitatea de a anticipa pașii pe care trebuie să-i facă protejatul.
- Posedă daruri și abilitați cu care îi încurajează și edifică pe ceilalți.

Așadar, mentorarea creștină are roluri multiple, care generează rezultate concrete în viața creștinului și a comunității, atunci când practicile de mentorare sunt implementate în mod intenționat de oameni ce fac o prioritate din glorificarea lui Cristos prin edificarea semenului. Mentorarea este o practică ce ar trebui încurajată în biserică, datorită eficienței ei în ce privește creșterea spirituală și maturizarea credincioșilor.

Bibliografie

- Anderson KR, Reese RD (1999) *Spiritual Mentoring: A Guide for Seeking and Giving Direction*. Westmont, IL: InterVarsity Press.
- Balcan L (2021) *Rădăcinile vieții spirituale*. Medgidia: Succeed Publishing.
- Bevere J (2021) *Multiplificați potențialul pe care vi l-a dat Dumnezeu*. Medgidia: Succeed Publishing.
- Biehl B (2019) *Mentorarea*. Medgidia: Succeed Publishing, Medgidia.
- Bonhoeffer D (1963) *The Cost of Discipleship*. New York, NY: Macmillan.
- Hendricks H, Hendricks W (2018) *După cum fierul ascute fierul*. Oradea: Casa

Cărții.

- Hull B (2006) *The Complete Book of Discipleship: On Being and Making Followers of Christ*. Colorado Springs, CO: Navpress.
- Măcelaru MV (2011) Discipleship in the Old Testament and Its Context: A Phenomenological Approach. *Plērōma* 13(2): 11-22.
- Newton PA (2017) *The Mentoring Church: How Pastors and Congregations Cultivate Leaders*. Grand Rapids, MI: Kregel.
- Schindler D (2021) *Biserici cutezătoare*. Medgidia: Succeed Publishing.
- Stanley PD, Clinton JR (1992) *Connecting: The Mentoring Relations You Need to Succeed in Life*. Colorado Springs, CO: Navpress.
- Swindoll CR (1987) *Living above the Level of Mediocrity: A Commitment to Excellence*. Dallas, TX: Word.

Weber S (2004) *Tandreþea luptătorului*. Braşov: Casa Literaturii Creştine.

Surse internet

Kight C (2023) What Christian Mentoring Is and How to Do It, <https://www.cru.org/us/en/train-and-grow/help-others-grow/mentoring.html>. Accesat la 2 martie 2023.